

ŠIAULIŲ RĖKYVOS PROGIMNAZIJOS PEDAGOGO ETIKOS KODEKSO TVARKOS APRAŠAS

I. Bendrosios nuostatos

1. Pedagogų etikos kodekse (PEK) skelbiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kuriuos įsipareigoja taikyti visi mokytojai ir darbuotojai.
2. PEK skiriamas tam, kad padėtų progimnazijos mokytojams ir kt. darbuotojams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešame gyvenime, bei padėtų jas spręsti.
3. PEK papildo mokytojų ir kt. darbuotojų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos LR Švietimo įstatyme, progimnazijos nuostatuose, progimnazijos Darbo tvarkos taisyklėse ir kituose norminiuose aktuose.

II. Pagrindinės sąvokos

4. Etika – tai asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.
5. Moralė – tai žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.
6. Pedagogų etika – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešame gyvenime.
7. Etikos normų pažeidimas – poelgis, veiksmas, elgsenys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukiantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius priimtų etikos kodekse dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.
8. Etikos problema – netinkamai padarytas sprendimas ar atliktas veiksmas, pažeidžiantis etikos normas.
9. Etiškas sprendimas – tai geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.
10. Interesų konfliktas – situacija, kai darbuotojas atlikdamas savo pareigas vykdo pavedimus ir priima sprendimus, susijusius su jo privačiais interesais.
11. Privatus darbuotojo interesas – turtinis arba neturtinis darbuotojo suinteresuotumas.
12. Viešieji visuomenės (valstybės) interesai – visuomenės (valstybės) suinteresuotumas. Visuomenė tikisi, kad darbuotojas į darbą žiūrės kaip į pašaukimą.
13. Kompetencija – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.
14. Vertybė – idėjos ir įsitikinimai formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.
15. Tolerancija – pakantus gerbimas kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo.

III. Kodekso tikslai ir uždaviniai

16. PEK paskirtis nubrėžti tolerancijos ribas progimnazijos narių tarpusavio santykiuose, išryškinti pedagogų etikos požiūriu vengtiną elgesį.
17. Esamiems ir naujai priimamiems pedagogams padėti geriau suprasti, palaikyti ir puoselėti svarbiausias vertybes: teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui, toleranciją, profesinę, mokslinę bei pilietinę atsakomybę.

18. Formuoti pedagogų suvokimą, jog etika būtina bet kurioje veikloje, ji svarbi didinant visuomenės pasitikėjimą progimnazijos veikla.

19. Padėti įstaigos pedagogams vertinti ir spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus.

20. Vienas svarbiausių tikslų – neetiško elgesio prevencija.

IV. Pagrindiniai etikos principai ir veiklos etikos reikalavimai

21. Pedagogai įsipareigoja aktyviai palaikyti progimnazijos siekius, garbingai atstovauti progimnazijai, etišškai elgtis tiek progimnazijoje, tiek už jos ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

22. Objektiviai, remiantis kompetencija, vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiskai patariant ir padedant vieni kitiems.

23. Laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareiginėse instrukcijose numatytas funkcijas.

24. Siekti aukštesnės kompetencijos pedagoginiame darbe, domėtis savo srities mokslo naujovėmis.

25. Puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu bei su savivaldos institucijomis (progimnazijos taryba, metodine taryba, mokinių savivalda ir kitomis).

26. Vadovautis skirtingų lyčių lygybės principu, būti tolerantiškiems kitai nuomonei, kitų tautybių, rasių, religinių bei politinių įsitikinimų atstovams.

27. Suprasti, jog pedagogo etiką pažeidžia:

27.1. mokinių arba kolegų diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

27.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems pedagogams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;

27.3. pedagogo nepagarbus atsiliepimas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;

27.4. kai paviešinama ar viešai aptarinėjama konfidenciali informacija apie kolegas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, kompetencija, asmeniniai reikalai ir asmeninės savybės, elgesys, gyvenimo būdas, apranga) tiek su mokiniais, tiek su kitais asmenimis;

27.5. pedagogo nepagarbus, familiarus (per daug laisvas) elgesys su mokiniu, mokinio asmeninių savybių, šeimos aptarimas ar paviešinimas asmenims, tiesiogiai nesusijusiems su jų ugdymu, problemos sprendimu;

27.6. šokiruojanti, seksuali (gilios iškirptės, mini sijonai), blaškanti mokinių dėmesį, netvarkinga, laisvalaikio, sportinė (išskyrus kūno kultūros mokytojus) apranga, vilkima per pamokas;

27.7. alkoholinių gėrimų ir narkotinių medžiagų vartojimas progimnazijoje ir jos teritorijoje.

28. Suteikiant pedagoginį vardą, apdovanojimą, kolegos veiklos pripažinimą turi būti remiamasi tik dalykišku pateikto darbo vertinimu bei profesinėmis pretendento savybėmis, o ne asmeniniu ar politiniu santykiu.

29. Pedagogų santykiuose tiesos sakymas, viešumas, tiesos gynimas, draugiškumas ir geranoriškumas yra vieni svarbiausių progimnazijos bendruomenės nario etikos principų.

30. Atsiradus tarpusavio santykiuose konfliktinėms situacijoms, elgtis tolerantiškai, atvirai, objektyviai ir savikritiškai. Išklaustyti visų pusių argumentus ir ieškoti objektyviausio sprendimo.

31. Suprasti, jog pedagogo laisvei prieštarauja:

31.1. nepakantumas kitokiai mokinių ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

31.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas;

31.3. pedagogų ir mokinių tėvų išsakomos nuomonės apie priimamus reikšmingus bendruomenei sprendimus sąmoningas ribojimas arba ignoravimas.

32. Tausoti ir atsakingai naudoti progimnazijos turta, medžiaginius išteklius, taupiai naudoti valstybės, rėmėjų, investuotojų lėšas vykdant įstaigos tikslus, uždavinius ir priimtus įsipareigojimus. Šią nuostatą pažeidžia:

32.1. progimnazijos materialinių bei finansinių išteklių naudojimas politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeninių poreikių tenkinimui;

32.2. piktnaudžiavimas progimnazijos ištekliais vykdant projektus;

32.3. progimnazijos nuosavybės niokojimas – dėl piktavališkumo arba dėl aplaidumo.

33. Progimnazijos etikos komisijos nariai, vadovaudamiesi atsakomybe, viešumu turi siekti teisingai nagrinėti prašymus, skundus, pareiškimus, neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo, savo įgaliojimus naudoti, priimant nešališkus sprendimus, nesinaudoti tarnybine padėtimi.

34. Skatinti kolegišką keitimąsi kūrybinėmis idėjomis, gerą darbo patirtimi, plėtoti tarpinstitucinius, tarptautinius ryšius.

35. Kiekvienas pedagogas turi be baimės, tačiau korektiškai ir geranoriškai kelti į viešumą esamas negeroves, siekdamas pagerinti bendruomenėje profesinės etikos klimata.

36. Kiekvienas progimnazijos narys turi priimti dalį atsakomybės už sklandų progimnazijos darbą, savo veikloje turi vadovautis bendruomenės viešaisiais interesais, vengti viešųjų ir privačių interesų konflikto.

37. Gerbti ir aktyviai prisidėti, puoselėjant esamas ir kuriant naujas bendruomenės tradicijas.

V. Mokymo/(-si) ir darbo etika

38. Bendraujant ir bendradarbiaujant dalykinėje srityje, pedagogai turi būti kompetentingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems. Kontroliuoti ir slopinti tokius savo asmeninius bruožus kaip nervingumas, nesusivaldymas, emocinis pasikarščiavimas ir pan..

39. Pedagogas privalo nešiuurkščiau, neižeidžiančiau, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą mokinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, falsifikavimas. Mokinio žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo kurso tikslais, priklausantis nuo žinių kokybės.

40. Tiesioginių ar netiesioginių dovanų, neakademinių pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su mokymo kursu, reikalavimas arba priėmimas iš mokinių tėvų, vertinamas kaip neetiškas poelgis.

41. Primygtinai nereikalauti asmeninio pobūdžio informacijos iš mokinių, nesieti tokio pobūdžio informacijos su žinių įvertinimu.

42. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarinėjimas su kitais darbuotojais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo, naudos mokiniui arba numatomos žalos kitiems).

43. Neleistina naudoti privataus pobūdžio informacijos apie mokinį be jo tėvų sutikimo kaip mokymo ar tyrimo medžiagą.

44. Neleistinas nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas (ypač pamokų metu su mokiniais) dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio ir metodinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

VI. Kodekso priėmimas ir įgyvendinimas

45. Būtina PEK priėmimo sąlyga – viešas jo projekto svarstymas, kad jis būtų priimtas kaip įsipareigojimas, o neįpareigojimas.

46. Priimtas PEK skelbiamas viešai progimnazijos internetiniame puslapyje.

47. Progimnazijos bendruomenė įsipareigoja gerbti PEK ir rūpintis jo veiksmingumu.

48. PEK vykdymo priežiūrą atlieka atstovavimo pagrindu sudaryta etikos komisija, susidedanti iš 3 progimnazijos pedagogų, išrinktų mokytojų tarybos posėdyje slaptu balsavimu.

49. Etikos komisija savo darbą atlieka vadovaudamasi patvirtintu etikos komisijos darbo reglamentu.

50. Sankcijos už pedagogų etikos pažeidimus atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą – moralinio poveikio priemones (pvz., pastaba, išpėjimas, įvertinimo paviėšinimas ir pan.). Etikos kodekso priežiūrą vykdančios etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratėsimu, dėl darbuotojo skyrimu į aukštesnes pareigas, atestuojuant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti bei kitais atvejais.

51. PEK negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms pedagoginėms vertybėms atvejų, todėl etikos komisija, sprėsdama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, pedagogų etikos kodekso nenumatytais atvejais turi spręsti ar konkretus poelgis suderinamas su pedagogo etikos kodekso pripažintomis pamatinėmis etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.

52. PEK priimtas kaip progimnazijos bendruomenės sutarimas dėl tam tikrų vertybinių elgesio nuostatų turi palaikyti etinį susirūpinimą, skatinti svarstyti, diskutuoti etinius klausimus ir jų sprendimo būdus.

VII. Baigiamosios nuostatos

53. Laikytis šio kodekso reikalavimų – kiekvieno pedagogo pareiga ir garbės reikalas.

54. Etikos kodekso laikymąsi užtikrina progimnazijos vadovas vadovaudamasis Etikos kodekso nuostatomis.

55. Tais atvejais, kai pedagogo elgesys profesinėje veikloje nereglamentuojamas įstatymų, Šiaulių Rėkyvos progimnazijos nuostatų, darbo tvarkos taisyklių arba šio Kodekso, kiekvienas pedagogas privalo laikytis susiformavusių tradicijų, kurių turinys atitinka bendruosius etikos principus.
